

Český zápas

Týdeník Církve československé husitské

Ročník: 95

číslo: 52

27. prosince 2015

Cena: 8 Kč

Zveme Vás na bohoslužbu k 96. výročí vzniku Církve československé husitské, která proběhne 9. ledna 2016 od 15 hodin v chrámu sv. Mikuláše na Staroměstském náměstí v Praze.

Slouží patriarcha církve Tomáš Butta s biskupským sborem.
Káže královéhradecký biskup Pavel Pechanec.

Pojďte k Betlému, městu svatému...

„Vstaňte rychle, pastýřové srdce věrného, zanechte stád, pastuškové, srdce dobrého, pojd'te k Betlému, městu svatému...“ Slova z nejoblíbenější a nejvíce hrané české vánoční skladby nám připomínají letošní dvě kulatá výročí jejich autora, Jakuba Jana Ryby. Připomínat tuto pozoruhodnou osobnost s ohledem na její hudební a pedagogické, ale i lidsky hluboce mravní hodnoty, se již řadu let snaží Společnost Jakuba Jana Ryby, a tak jsme se na ni zeptali přímo jedné z jejích členek, Mgr. Ivany Hoyerové, tajemnice společnosti, která vhodně doplnila informace, které jsme o Rybovi přinesli v minulém čísle časopisu.

• Na Vašich stránkách se mluví o snaze vyvrátit některé mylné představy o J. J. Rybovi, zakořeněné ve společnosti, a podat věrohodné informace. Jaké vlastně jsou ony chybné názory? Co myslíte, že by dnešní společnost, zejména mládež, měla o Rybovi vědět?

Mylných představ o Rybovi koluje v naší veřejnosti celá řada. Ryba je dodnes výhradně prezentován pod fiktivním, nehistorickým, a tudíž zcela zavádějícím portrétem (jeho autentická podoba není známa), jeho jména jsou často uváděna v nesprávné podobě (přehazována), což je

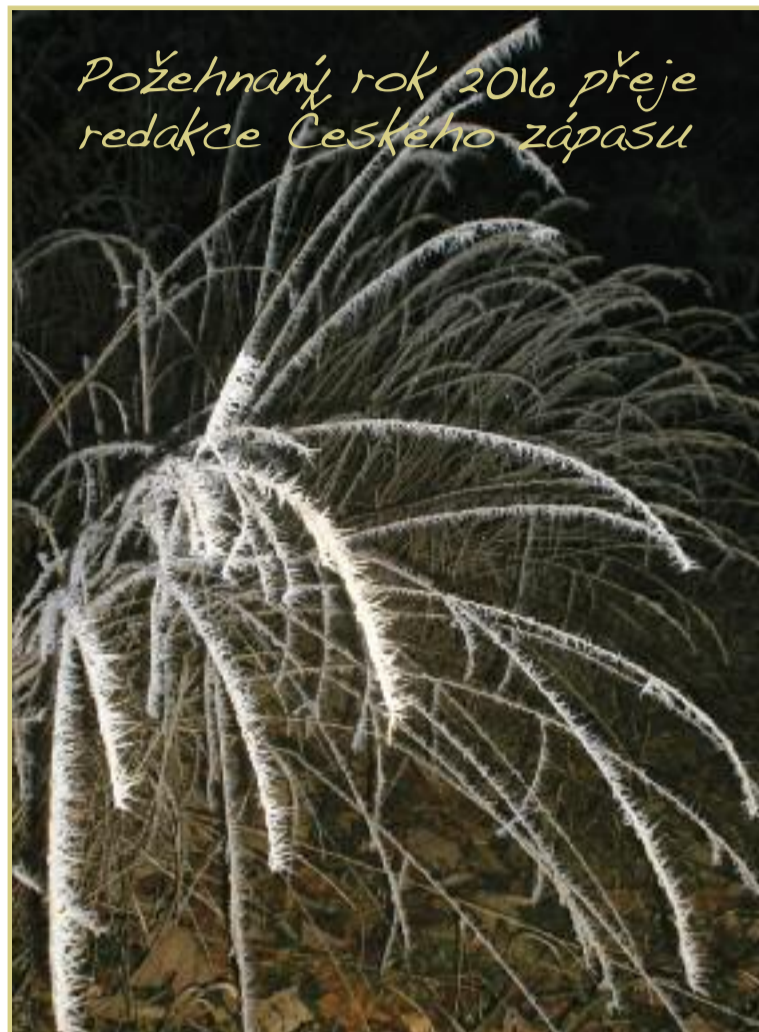
k takové osobnosti minimálně neuctivé. Je nahlížen jako chudý venkovský kantor, který napsal jednu slavnou mši a nějaké další „písničky“, žil těžký život, měl hodně dětí a starostí a vzal si život. Tato mělká charakteristika však nemůže vystihnout šíři a význam činnosti, jimž se Ryba usilovně věnoval – psal české básně, jeho české písně byly prvními vydanými v Čechách, věnoval se hudební teorii, byl plodným spisovatelem, pokrokovým učitelem, vynikajícím hudebníkem, zkomponoval 1500 skladeb a v mnohých z nich předběhl svou dobu.

Na Jakuba Jana Rybu bychom se dnes neměli dívat pouze jako na autora jediné skladby. Zároveň bychom si měli uvědomit, že Ryba své ohromné hudební dílo vytvořil jako učitel, a i když jej pedagogická profese velmi vyčerpávala, našel vedle rozsáhlých školních povinností čas ke kompozici církevních i světských děl, která zněla nejen v Rožmitále, ale i v Plzni, v Praze a na dalších místech naší vlasti. Jeho nezměrná píle a pracovitost jsou skutečně hodny obdivu. Měli bychom mu vzdát hold za to, co všechno dokázal vytvořit ve skromných podmínkách českého venkova, ale to bychom museli jeho dílo vůbec znát. Proto doufáme, že se tento jubilejní Rybův rok, v němž bylo provedeno mnoho dosud neznámých Rybových skladeb, a byla o něm vydána první celobarevná monografie, stane impulsem vedoucím k poznání jeho bohatého odkazu.

• Na začátku jsme uvedli citát z Rybovy nejznámější skladby. Jaký byl kontext vzniku Vánoční mše? A jaký je vlastně dnes její ohlas za hranicemi? Hraje se i jinde ve světě?

Česká mše vánoční je dodnes nejznámější Rybovou skladbou, ale autor sám se o ní ve svých životopisech

Pokračování na str. 3

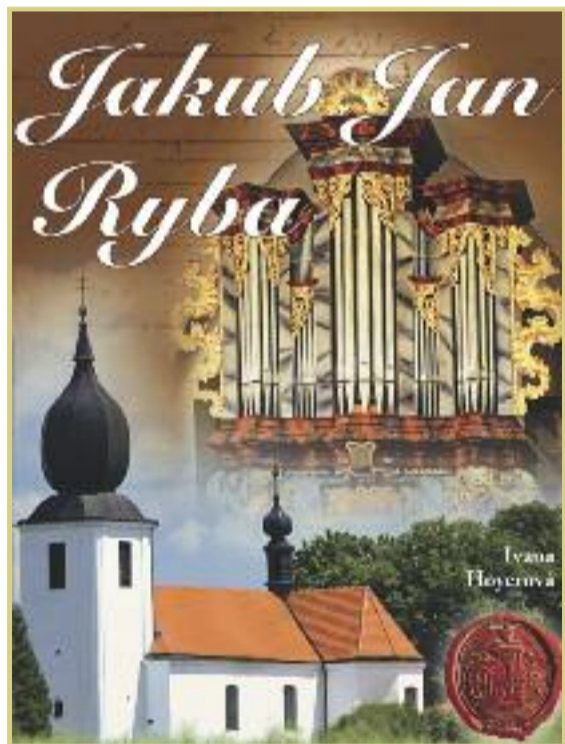

Kdybych...

Kdybych se na Nový rok ráno probudil jako Pánbůh, - nebo ne, to by nešlo, neboť Bůh nikdy nespí; tedy kdybych se na Nový rok probudil jako svatý Petr, řekl bych si: „Copak bych měl letos udělat pro ty čerchmantské Čechoslováky? Oni jsou to sic kacíři a někdy, hrom do nich!, holota nevděčná; ale něco z nich může být. Já myslím, že mají trochu drsné pověří; snad proto jsou tak zlostní a zarytí. V létě mají horko a bouřivo, že na sebe podrážděně vrčí; a v zimě jim mrzne tak, že každý myslí jen na sebe a k těm druhým je jako rampouch. To dělá to klima. A proto se jim nic nelíbí; zima je jim příliš studená a léto příliš horké; je-li něco černé, je jim to příliš černé, a je-li něco bílé, je jim to příliš bílé; jakživo jim nic není recht. To si tak zvykli z toho svého počasí. Ale počkejte, darebníci, já vám ukážu; nadělím vám počasíčko jako někde u moře; dám vám vlídné zimy, - se sněhem, to se rozumí, takový snížek je dobrota; a lahodná léta se sluncem i vlažičkou, - to by v tom byl čert, abych vás nepředělal. Kdybyste vy sami byli na sebe vlídnější, bylo by vaše počasí mírnější; ale když nechcete začít vy, začnu já. Pomáhej vám Pánbůh v novém roce!“...

Karel Čapek,

Úryvek z fejetonu, Kalendář, 1940 (www.cesky-jazyk.cz/citanka)

Princíp kolektívnej viny?!

Podľa predbežných odhadov má imigrovať do Európy do roku 2017 asi 3 milióny utečencov, prevažne z ázijsko-afrických regiónov. Týmto Európa už začala písať nové dejiny: budú to dejiny spolužitia a vzájomného kontaktu úplne odlišných etník, rás, kultúr a náboženstiev. Táto skutočnosť kládne na nás zvýšenú zodpovednosť, ktorá má smerovať k vzájomnému poznaniu našich mentalít a kultúrno-náboženských tradícií, historických súvislostí, ale aj k vedeniu vzájomného a poctivého dialógu. Že toto je možné, uvediem ďalej.

Je mi známe, že mnoho Európanov nepozná správne moslimské etnikum a hádzu všetkých do „jedného

klobúka“ s teroristickým – tzv. „Islámskym štátom“, ktorý je ďaleko od skutočného islámu. Je treba rozpoznať i prejavy úzko subjektívnych povahových vlastností človeka k tomu, aby sme mohli objektívne posúdiť – nie súdiť moslimskú logiku a mentalitu. Tento poznávací proces si vyžaduje poctivé štúdium a prípravu na vzájomný dialóg, pretože mnohí medzi nami pristupujú k tejto otázke z pozícií kolektívnej viny, čo je absolútne neobjektívna a nespravodlivá kategória v demokratickej Európe. Je to ako doktrína bohovražedného národa Židov, alebo eventuálne nenávisť proti všetkým Nemcom, ktorí rozpúťali

2. svetovú vojnu, alebo proti Rusom, ktorí za socializmu okupovali východnú Európu. Cítite, že tu čosi škripe?

Táto otázka je čoraz páčivejšia vzhľadom na enormné masy imigrantov, pretože medzi nimi môžu prichádzať aj skrytí sabotéri a teroristi. A navyše sme po teroristických útokoch v Paríži. Moslimovia vo Francúzsku vyslovili nezlomnú oddanosť republikánskej podstate štátu. Francúzska rada muslimského vyznania vypracovala pre všetky mešity – je ich 2500 – prehlásenie, ktoré jednoznačne odsudilo veškeré formy násillia a terorizmu. Text bol prečítaný následný piatok po útokoch pri modlitbách.

Rada vyzvala moslimov, aby sa modlili za mier a bezpečnosť vo Francúz-

sku a za spoločné hodnoty. Veľká parížska mešita, existujúca už 100 rokov, vyzvala k demonštrácii proti terorizmu.

Chcel by som vyzvať každého, aby sme zanechali subjektivistické a demagogické hodnotenie islámu a začali brať moslimov bez predsudkov ako ľudí stvorených Bohom, a hlavne snažiť sa pochopiť židovsko-kresťanské prvky v isláme, kde vidím základ pre dialóg a spoločnú existenciu v novej Európe bez toho, aby sme sa vzdali svojich pozícií. Nezabudnime: teroristom v Paríži nešlo o vieru, pretože zabili aj moslimov, vraždili nevybraným spôsobom a zomreli aj dve moslimské matky majúce deti. Tí moslimovia, ktorí prežili útoky, sa vyjadrili takto: „Sme obyčajní ľudia, milujúci svoje rodiny“. (Televízie iTélé)

Boli to rodinné tragédie. Naša viera hovorí, aby sme povážlivo nesúdili, je to hriech páchaný aj keď z nevedomosti. Boj čaká aj na slobodomyselných moslimov, ktorých IS považuje za nepriateľov preto, že zodpovedne podstate islámu žijú v mieri a tolerancii so západnými hodnotami. Po útokoch sa medzi kvetinami a odkazmi zosnulým objavil aj odkaz teroristom: „My sme moslimovia a vy ste podvodníci.“

Bratia a sestry, začnime vážne a zodpovedne rozlišovať psychopatov od veriacich, pretože aj nás môžu takto posudzovať ateisti a materialisti, neverci, ironici a cynici, morálne narušení ľudia: našou úlohou je prispieť k zdravému duchovnému životu súčasnej spoločnosti a brániť ju pred extrémizmom. **Robert Kováts**

Milý čtenáři, už sis objednal Český zápas na rok 2016?

Otázka první (a výchozí) autority

aneb reformace a výklad Písma
pohledem postmoderní duše

Je až nepřehlédnutelně bizarní, jak jsou si všechny počátky reformačních hnutí podobné. Takřka natolik stejné, že se to až někdy zdá nudné - jako opakování stále dokola - toho samého. Co to je? Zdá se, že snad všechna velká reformační hnutí začala postavením Písma doprostřed. A vycházením z něho, jen z něho.

Hus v podstatě (alespoň v onom počátku) nedělal nic jiného než ostatní. I on vykládal sentence Petra Lombardského. Prý stačila jediná změna - vykládal vše z perspektivy Písma, tedy skrze Písmo, na základě Písma. A začaly změny...

Luther... no, tam již zbylo pomalu „jen Písmo“. Jednak šel ve výkladech až do původních jazyků - tedy ke kořenům. A jednak mu Písmo bylo takovou autoritou, že i jakoukoli spekulaci (vysvětlování či snahu pochopit) ohledně večere Páně odmítá (v listě O nesvobodné vůli). A to s odkazem, že Pán to řekl. V Písmu je, že Ježíš řekl o chlebu: „Toto je mé tělo.“ A Luther si nedovolí jakkoli zpochybňovat či vysvětlovat, jak je to možné - protože Pán řekl! A to je pro Luthera směrodatné. (Jak poctiví! Či naivní? Patrně nedostatečně vědecký, avšak svět měnící přístup k Písmu.)

Švýcarská reformace začala patrně v ten čas, když se (za časů Zwingliho) začalo kázat pouze z Písma. Neužívaly se již komentáře tak, že by se vykládalo z nich místo samého Písma (pro nás by to snad znamenalo vzdát se všemožných výkladů a výkladových pomůcek - ano, máme jich mnoho). Jde tedy nejspíše o to, nevykládat Písmo z pohledu toho či onoho vykladače - ale právě a jen z pohledu Písma.

A co dnes? Je vůbec možné přestat se dívat na Písmo skrze všechny mapy, které nám (se svým ne plně dokonalým poznáním - poznáním vědeckým, které se mění - nikoli poznáním zjeveným, které se nemění) poskytli geografové a historici? Dívat se naň, ne pohledem toliko historických poznatků, bez archeologie, bez srovnávání religionistického - s myšlením ostatních národů, které se pohybovaly okolo pravděpodobných pisatelů v pravděpodobné době... do které tak rádi Písmo klademe? Lze ještě vzít Písmo v podobné odvěze (a zároveň snad bázni) jako reformátoři? Vzít ho vážně samo o sobě bez ohledu na to, co „se o něm již přece jasně ví“? A myslím, že tu nezáleží na tom, zdali jde o to, co o Písmu „již ví“ naše tradice či naše věda. Vzniká zde otázka, co z toho je pro nás vlastně ta nejvyšší, Bohem inspirovaná autorita. Může i pro nás být Písmo tou „První“ směrnici, na které se orientujeme? Neplatí snad zjevení stejnou měrou... i dnes, jako vždy? Vždyť samo o sobě svědčí tak, že z něj nic nepomine (tak Ježíš mluví jak o Zákonu, tehdy dávno časem sepsání vzdáleném, tak o slovech svých).

Marie Ciprová

Z kazatelského plánu

První neděle po Vánocích

Hle, počneš a porodíš syna a dáš mu jméno Ježíš. Ten bude veliký a bude nazván Synem Nejvyššího a Pán Bůh mu dá trůn jeho otce Davida. Na věky bude kralovat nad rodem Jákobovým a jeho království nebude konce.

LUKÁŠ 1,31-33

První čtení: 1. Samuelova 2,18-20.26

Tužby:

2. Aby křesťanské rodiny byly věrným obrazem rodiny našeho Pána Ježíše Krista, modleme se k Hospodinu.
3. Abychom v dětech viděli Boží dary a rozvíjeli je pro Boží království, modleme se k Hospodinu.

Modlitba před čtením ze sv. Písem:

Bože všemohoucí, děkujeme ti za lásku a dobrotu, kterou jsi nás zahrnul ve svém Synu. Sešli do našich srdcí milosrdenství a slitování, abychom na sebe brali břemena jedni druhých a byli si navzájem oporou! Svým svatým Duchem nás osviť, ať slyšíme slova Ježíše Krista, našeho Pána. Amen.

Druhé čtení: Koloským 3,12-17

Evangelium: Lukáš 2,41-52

Verše k obětování: Žalm 84,2-3

Verš k požehnání: Lukáš 2,49

Modlitba k požehnání:

Bože všemohoucí, děkujeme ti za sváteční čas, v němž se radujeme z narození tvého Syna. Dej, ať prožijeme vnitřní přerod, abychom ve tvém světle nahlédli, že jsme opravdu tvými dětmi! Prosíme o to ve jménu Ježíše Krista, našeho Pána. Amen.

Vhodné písně: 218, 223, 316, 318, 320, 210

Jeruzalém jako palimpsest Božské přítomnosti

Esej dr. Václava Cílka o Jeruzalému
Pokračování z minulého čísla

ZÁPADNÍ KÁMEN

Tento celý příběh vyprávím kvůli Západnímu kameni. Často přemýšlím o středověké literatuře, která se pohybuje v trojitě poslovnosti: zážitek – úsudek – sdělení. Většina spisovatelů se soustřeďuje na sdělení a jejich psaní tak stojí na vodě, protože toho zažili málo a i to málo nedokázali promyslet. Já mám teď opačný problém. Něco jsem zažil, vysvětlení přesahuje můj rozum a místo sdělení mohu nabídnout jen pár stínů vržených na zeď. A to jsem na tom určitě líp než třeba Izák Luria a pár dalších kabalistů, jimž se u Zdi dostalo zjevení. Neptejte se čeho, protože neumím popsat ani svůj pláminek, natož jejich ohňostroj.

Vnější situace je jednoduchá. U Západní zdi si koupíte lístek. Mimo sezonu to jde, jinak si ho musíte objednat i týdny předem. V menší skupině turistů doprovázených dvěma ozbrojenci projdete řadu podzemních místností. Většinou se jedná o středověké či raně novověké sklepy arabských budov a tu a tam o kus římského zdiva či křížácké klenby. Pak jdete úzkou chodbou podél základů Zdi. Je tam jeden velký opracovaný a lidmi přemístěný

kámen. Je velmi dlouhý. Chvilí podél něj jdete a on nekončí, tak jdete ještě chvíli a on ještě nekončí, tak se díváte, ale pak už je spára a začíná o něco menší kámen. Ten velký – Západní kámen je skoro 14 m dlouhý, 3-4 metry vysoký a široký přes 3 m. Váží víc než 500 tun. Jak je velký, tak je působivý. Chce se vám k němu vracet a zase vracet.

O kousek dál je malá modlitebna pro ženy. Po židovském způsobu má dvojitý výklad. Podle toho prvního se jedná o bod ležící nejbližší skále dnešní Omarovy mešity, pod níž – tedy za Zdi – byla v době prvního chrámu ukryvána archa úmluvy (Reklama na archu úmluvy: viděli jste ji v televizi ve filmu o Indiana Jonesovi!). Podle druhé verze byla uložena na Základním kameni proti tomuto místu, tedy před Zdi. Základní kámen je terminus technicus, který označuje jak reálný, tak virtuální bod. Realitou by bylo historicky existující skalní sklepení, anebo alespoň kamenná podlaha budovy, na které byla uložena archa. Přírodní vápencová skála zde vystupuje k povrchu. Ve virtuálním teologickém světě bychom řekli, že základem judaismu i křesťanství je deset přikázání uložených v té reálné arše ležící na reálné skále právě někde tady.

Pokračování příště

Nad Písmem

RODINA PÁNĚ

Když ho rodiče spatřili, užasli a jeho matka mu řekla: „Synu, co jsi nám to udělal? Hle, tvůj otec a já jsme tě s úzkostí hledali.“ On jim řekl: „Jak to, že jste mě hledali? Což jste nevěděli, že musím být tam, kde jde o věc mého Otce?“

L 2,48-49

Na 1. neděli po Vánocích připadá svátek Rodiny Páně, pro který je určeno známé čtení o dvanáctiletém chlapci Ježíšovi, jak se vypravil se svými rodiči a dalšími poutníky na Velikonoce do Jeruzaléma. Je tu trochu jiná atmosféra, než jakou máme většinou spojenou s obrazem Vánoc. Už tu není Ježíšek jako miminko v jeslích, nad kterým se láskyplně sklání Marie a nablízku jim ochranitelsky stojí Josef. Někteří možná trochu pohoršeně nebo i škodolibě poznamenají: „No, jen se teď koukněte na tu svatou rodinku – to jsou pěkní rodiče, když si takhle nechají zatoulat dítě (představte si to – tři dny!!! ho hledali), a ten jejich synáček, ten se taky pěkně vybarvil – ve dvanácti to už není žádné malé dítě, aby se rodičům takhle ztratil!?!“ Jiní si ale zase možná úlevně oddechnou: „Tak i Marii a Josefovi se stal takovýhle malér. A my jsme si mysleli, že to jen my jsme tak neschopní rodiče, nezvládající svého pubertáka.“ To je jedna rovina, ve které tento příběh můžeme číst a v níž pro nás může být evangeliem – dobrou, osvobozující zprávou.

Je tu však i další rovina, nebo možná spíš širší okruh, kterého se tento příběh dotýká. Nejde tu jen o úzkou nejbližší Ježíšovu rodinu, ale také o širší rodinu ostatních příbuzných a vlastně o celé společenství poutníků, sousedů, přátel a známých, kteří se společně vydali na pouť do Jeruzaléma. I tady je situace odlišná od chvíle těsně po Ježíšově narození, kdy s ním Josef s Marií přecháží před Herodovými vojáky do Egypta. Zde naopak Josef s Marií mají ke svému širšímu sousedskému okolí velikou důvěru, takže je nijak nezneklidňuje, že nemají dvanáctiletého Ježíše

neustále na očích a ve své blízkosti. Mají důvěru nejen ke svému dítěti, ale i k prostředí, v němž se pohybuje. Možná dnes tohle ještě zakoušíme na venkově nebo na malém městě, ale ve velkých městech si už o tom asi můžeme nechat jen zdát. Věřím však, že i tahle rovina příběhu nám klade důležitou otázku – nejen jako rodičům, ale i jako těm, kdo spolu vytvářejí to širší společenství, v němž se dnešní děti pohybují. Nemyslím tím jen na strach rodičů o děti, ale třeba i na strach, který vzbuzují některé dnešní děti a mládež ve starších lidech. Nepodílíme se na této situaci i my svou určitou lhostejností a sobeckou uzavřeností?

Ten příběh však míří ještě dál. I tam, kde dobře funguje jak užší, tak i širší rodina a společenství, se může stát něco nečekaného, na co i my zareagueme podobně jako Josef s Marií: „Synu, co jsi nám to udělal?“ V té otázce je výtčka a předpoklad něčeho zlého, ta otázka sama už odhaluje to, co je skryto v nás a co je často spíše předsudkem než předporozuměním. Ano, určitě jde i o tón, jakým ta otázka zazní, a zda ji ještě dříve, než dozní a je čas na ni odpovědět, nedoprovázejí pohlavky, anebo slzy. Ale nepředbíhejme. Ztratilo se dítě. Jak a kde dnes hledáme ztracené děti a jaká je šance je najít? Ani dnes není stoprocentní, ale díky různým pátracím dovednostem a technickým vymoženostem je šance na fyzické nalezení ztracených poměrně velká. Jenomže děti se nám mohou ztratit i jinak než jen fyzicky a ten příběh evangelia hovoří i o tom. Josef s Marií nakonec Ježíše fyzicky našli, a přece jim určitým způsobem dál mohlo připadat, že ho ztratili, když jim na jejich výtčtu odpověděl:

„Jak to, že jste mě hledali? Což jste nevěděli, že musím být tam, kde jde o věc mého Otce?“ A evangelista dodává, že oni jeho slovu neporozuměli. Nemáme i my někdy pocit, když své děti zcela bezpečně fyzicky nacházíme přilepené k obrazovce a klávesnici počítače, že je zároveň určitým způsobem ztrácíme? Pravověrní křesťané zde jistě namítnou, že v případě Ježíše jde ale o něco úplně jiného. Ano, souhlasím, ale ten rodičovský pocit navzdory tomu může být hodně podobný. Představme si však, že se nám dítě ztrácí ne v nějakém virtuálním světě, ale že se nám opravdu ztratilo někde ve městě. Hledali bychom je v kostele? Byl by chrám to první místo, kam bychom je šli hledat? Anebo by byl až tou poslední možností poté, co jsme vyčerpali všechna ta ostatní podle nás mnohem pravděpodobnější místa: hračky, cukrárny, nebo s rostoucím věkem dítěte i jiné typy obchodů či pohostinství, kde by se náš potomek mohl nacházet? Není i pro nás křesťany někdy Bůh až tou poslední možností, až tím posledním stéblem, kterého se jako tonoucí chytáme? I tuhle otázku nám tento příběh klade. Zároveň a především je však povzbudivým svědectvím, že Bůh má pro nás i dnes připravené nejedno dobré překvapení a právě díky Ježíši Kristu přivádí do své blízkosti nejen děti prostřednictvím rodičů, ale i rodiče prostřednictvím dětí. Boží Syn, který se stal našim lidským bratrem, tak přivádí ke svému Otci nejen ztracené syny a dcery, ale i jejich bloudící, třeba dlouho marně hledající rodiče, a tak nás všechny zahrnuje do své rodiny, činí z nás své sestry a bratry – Boží děti.

Štěpán Klásek

Nebeský Otče, děkujeme ti za to, že i nás a naše děti hledáš a nacházíš ve svém Synu Ježíši Kristu.

Prosíme tě o naplnění Duchem, který i naše sbory promění ze studených kamenných kostelů složených z bludných balvanů ve společenství, která buduješ z živých kamenů těch, kteří našli domov ve tvé lásce. Amen.

Pojďte ...

Dokončení ze str. 1

nikde nezmínit. V roce 1801 ji uvedl v soupise svého díla jako „jednu českou mši“, ale bližší informace o ní nezanechal. Zcela jistě je Rybovým vrcholným pastorálním dílem a zároveň ryzím poselstvím jeho zbožného srdce. Vznikla v roce 1796, v poměrně klidné době, kdy již byl uzavřen Rybův vleklý spor s rožmitálským farářem Zacharem a také politická situace v Evropě se na čas uklidnila. Nemůže se nás však nedotknout opakovaná Rybova prosba o pokoj, která byla tehdy stejně aktuální jako dnes. Ve 20. století se tato vánoční mše rozšířila do celého světa – zpívá se prakticky na všech kontinentech, byla provedena i ve Vatikánu, zaznívá česky i ve světových jazycích, přeložena byla dokonce i do švédštiny... Mýtus o neliturgičnosti této skladby, který je i dnes využíván jako argument proti jejímu uvedení při bohoslužbě (tedy zcela v rozporu s Rybovým záměrem), naopak vyvěrá právě z nepochopení tohoto záměru, neboť Ryba nechtěl jednotlivými částmi mše, které postrádají liturgický text mešního ordinária, jeho kodifikované texty nahradit, ale předpokládal, že k nim budou připojeny, proto jsou názvy jednotlivých částí mše doplněny předložkou „ad“, tedy „patričie k“ (Ad Kyrie, Ad Gloria atd.).

• **V čem vidíte Rybův příspěvek národním obrození a jeho jedinečnost?** Ryba miloval českou řeč a dělal vše pro její povznesení, neboť ho její tehdejší úpadek velmi mrzel. Ve svém deníku napsal: „*Má náklonnost k této řeči mne k tomu táhla, abych v ní dle možné schopnosti pracoval, a ji, této takměř zavržené a zanedbané bohužel, jak by možné bylo, opět k všimání dopomáhal. (...) Právý Čechu, kdož ještě jsi, ustrň se nad záhubou svého tak jaderného, pěkného a ke všemu umění a ke všem řemeslům ohybného a schopného jazyka!*“ Jako spisovatel češtinu nejednoduše využil (Kancionálek pro českou školní mládež, Radovánky neviných dětí o Vánocích, rodinný deník...),

za vrchol však můžeme považovat jeho česky psanou hudební nauku Počáteční a všeobecné základové ke všemu umění hudebnímu, první od dob Jana Blahoslava, v níž dokonce vytvořil i české hudební názvosloví. Jeho rukopisné jazykovědné dílo Kniha pravočeských způsobů umění z roku 1815 se díky Rybovu nejstaršímu synu Josefovi dostalo do ruky i samotnému Josefu Jungmannovi, který jej navíc zmínil v předmluvě ke svému slovníku.

Řada Rybových skladeb má české texty, v některých případech je jejich autorem Ryba sám – ať už jsou to pastorely (vánoční písně) či některé mše, včetně té neznámější, ale i díla, u nichž bychom češtinu očekávali jen stěží: dvě Stabat mater, Nešpory, v nichž zhudebnil 5 nedělních žalmů, které sám z latiny přeložil

a zveršoval, české Te Deum či Regina coeli, Chválozpěv k sv. Janu Nepomuckému, ale hlavně velice oblíbené Pohřební písně; dále písně pro školní mládež a umělé písně, v jejichž skladbě drží prvenství, a v nichž zhudebnil nejen texty českých obrozenců, ale i své vlastní.

• **Je známá věc, že Ryba ukončil svůj život vlastní rukou. Podařilo se nějakým způsobem osvětlit tuto víceméně záhadu?**

Každá smrt je obestřena určitým tajemstvím, od té Rybovy letos navíc uplynulo již plných 200 let, rozhodně by však neměla být předmětem necitlivých spekulací. Ryba prožil skutečně těžký život, již v mládí se musel nejednou vzdát svých snů, i když jej jeho povahové rysy táhly k ambiciózním projektům, prostředí, v němž žil, je nedokázalo ocenit. Působil na malém městě,

a i když byl přesvědčen, že i zde může vykonat mnoho dobrého, jeho střety s lidskou zlobou a malostí jej velmi vyčerpávaly. Celý svůj život zasvětil práci pro blaho ostatních, ve škole vzdělával budoucí generaci a v kostele zněly jeho nádherné kompozice, které lidem přibližovaly krásu nebes. On sám však musel čelit nepochopení a hořkým křivdám. Často přepínal síly a zanedbával odpočinek, čímž sílila psychická nemoc, která se u něj projevovala již v mládí. V posledních letech života se dostavily také existenční potíže, spojené mj. s vydržováním dvou synů na studiích, a po státním bankrotu v roce 1811 se situace ještě zhoršila. Devětačtyřicetiletý Ryba ukončil svůj život vlastní rukou 8. dubna roku 1815.

• **Vaše společnost pořádá již v těchto svátečních dnech řadu zajímavých akcí a setkání...**

V letošním roce se Společnost Jakuba Jana Ryby podílela na organizaci řady akcí zařazených do celoročního projektu Pocta Jakubu Janu Rybovi v Rožmitále 2015. Radujeme se z toho, co vše se podařilo v tomto jubilejním roce uskutečnit. Na závěr roku nás jako již tradičně čekalo uvedení České mše vánoční v den a v místě, pro něž vznikla, tedy ve farním kostele Povýšení sv. Kříže ve Starém Rožmitále, o Štědrém dnu při bohoslužbě obětované za Jakuba Jana Rybu a jeho rodinu. 24. prosince se zde ve 22 hodin scházejí četní ctitelé Rybova nejslavnějšího díla, ať už v roli interpretů či posluchačů. A zní tu Rybovy varhany, historický nástroj z roku 1750. Srdečně zvou čtenáře k návštěvě Rožmitálu, vedle farního kostela a Rybova hrobu zde mohou navštívit Podbrdské muzeum s expozicí Jakuba Jana Ryby.

Ivaně Hoyerové za rozhovor srdečně děkuje redakce

Barevnou monografii I. Hoyerové (obr. na titulní straně) s DVD o životě a díle J. J. Ryby s hudebními ukázkami lze objednat na:

www.jakubjanryba.cz
či www.podbrdskemuzeum.cz

Vyjádření k bohoslužbě v kostele CČSH na Malé Straně dne 10. 12. 2015

(Dne 10. 12. se v pražském malostranském kostele CČSH Na Prádle konala bohoslužba za oběti nedávných teroristických útoků. O bohoslužbě informovala i různá uskupení, v některých médiích hodnocená jako extrémistická. Uvádíme vyjádření br. patriarchy a br. pražského biskupa. Vyjádření ÚR v podobném duchu najdete na webu cirkve.)

„Bohoslužba s modlitbami za oběti terorismu je správným úmyslem a církev se modlí za tyto oběti a postižené nelidským, krutým a násilným jednáním. Nelze však spojovat bohoslužbu a poslání církve s politickými programy směřujícími k extremismu.“ **Tomáš Butta, patriarcha**

Prohlášení pražského biskupa Církve československé husitské

„Každoročně si 10. prosince v adventním čase připomínáme Den lidských práv přijetím Všeobecné deklarace lidských práv Valným shromážděním OSN v roce 1948. Letošní výročí vyzývá v souvislosti s posledními událostmi v Evropě (Paříži), ale i USA a v jiných částech světa k ještě větší podpoře ochrany života jednotlivce i společnosti, která vyrostla na kořenech vzájemné úcty. Současně však je i výzvou k překonání nenávisti a odmítnutí podpory ducha rozdělování lidí ať již podle jakýchkoliv znaků. V současnosti jsme znepokojeni mnohými teroristickými činy. Litujeme všech obětí, které takto násilnou smrtí musely zemřít, stejně jako se stavíme na podporu všech, kteří jsou zabíjeni pro své vyznání. Zvláště pak vyjadřujeme svou podporu všem mučeným a pronásledovaným lidem po celém světě.“

Naším základním způsobem, jak najít nejvyšší možnou podporu pro ty, kteří trpí, je modlitba, která vede člověka k nalezení cesty i k možné praktické pomoci. Spojujeme se v ní se všemi, kteří sdílí těžký úděl pronásledovaných a trpících. V ekumenickém společenství napříč církvemi, ale i v široké ekumenické rodině abrahamovské víry i se všemi lidmi dobré vůle podporujeme projevy vzájemné lásky oproti nenávisti, pokoje, oproti rozeštvávání, ochrany života oproti teroristickým aktům. Řekněme všemu terorismu, rozeštvávání, nenávisti jasně ne a zijme a šířme lásku a pokoj Kristův jako nejvyšší hodnoty evangelia, radostné zvěsti, které má moc proměnit člověka, aby nežil pro sebe a své ideály, ale z lásky a v lásce k Bohu i lidem.“ **David Tonzar**

Pomoc uprchlíkům na Hlavním nádraží

Již od září tohoto roku můžete na Hlavním nádraží narazit na stánek Iniciativy Hlavák, která se zabývá pomocí lidem propuštěným z detenčních zařízení. Tato iniciativa se skládá z proškolených dobrovolníků, kteří se den co den střídají v pravidelných směnách, aby podali pomocnou ruku uprchlíkům, kteří se potýkají s nelehkou situací. Pomoc je značně individuální, ale ve většině případů se členové iniciativy snaží poskytnout migrantům alespoň základní potřeby, jako je jídlo, pití, oblečení, v případě nutnosti nocleh a pomoc s další cestou. V některých případech je možné zajistit jim lékařskou pomoc či přivzvat tlumočnicka. Především se však snaží s těmito lidmi komunikovat, vyslechnout si jejich osobní příběh a ukázat jim vřelou tvář, což dělá leckdy více, než se může zdát. K pomoci se ale zapojují i lidé mimo iniciativu. Nedávno se například uskutečnila veřejná sbírka batohů, která značně ulehčila migrantům již tak náročné cestování – mnoho lidí přijíždějících z detencí má s sebou pouze igelitové tašky. Zároveň stále probíhá sbírka starých mobilních telefonů. Pokud vás zaujala práce Iniciativy Hlavák a chtěli byste se o ní dozvědět více, popřípadě se sami zapojit, můžete navštívit facebookovou stránku iniciativy s názvem: „**ČCI POMOC UPCHLÍKŮM NA HLAVNÍM NÁDRAŽÍ**“.
Josefina Hudcová

Areopág Jeronýma Pražského III.

V době návratu Jeronýma Pražského do Prahy vrcholila jedna etapa zápasu mezi zástupci tzv. wyclifismu a ortodoxie. V Praze se objevila bulla papeže Inocence VII., která přikazovala pražskému arcibiskupovi Zbyňku Zajáci z Hazmburka, aby v Českém království likvidoval wyclifské bludy. Zbyněk sám nebyl v nejlepší pozici, neboť s králem Václavem IV. se neshodoval v celé řadě věcí. A dobře si pamatoval osud jistého Jana z Pomuku, generálního vikáře pražského arcibiskupa Jana z Jenštejna, který byl obětí jeho sporu s mladým Václavem a zaplatil jej životem. Hlavní hlasatel a obhájce wyclifského učení byl Husův učitel Stanislav ze Znojma. Tento velmi učený muž se podle jeho odpůrců dotkl svým wyclifským „blouzněním“ jednoho z pilířů svátostné ortopraxe církve – svátosti eucharistie. Středověcí teologové velmi dbali na to, aby eucharistie

byla vnímána jako skutečné – řečeno slovy naší husitské teologie – zpřítomnění Ježíše Krista v živlech. Jakkoli laici od 11. století směli přijímat pouze „pod jednou“ (tedy jen hostii), církev ve svém učení konejšila zbožné křesťany, že přijímat Krista pouze pod případky hostie je možné, neb Kristus je plně v hostii přítomen. John Wyclif napadl dobové „pravověrné“ učení o transsubstanciaci, čili o proměně podstaty chleba a vína v tělo a krev Páně, a učil pouhé remanenci, dle které podstata chleba a vína jsou „spolupřítomny“ s tělem a krví Páně. Ačkoli se nám dnes spory středověkých učenců zdají slovíčkařením, zdaleka tomu tak není. Křesťanská pospolitost již od 2. století našeho letopočtu přijímá myšlenky starých řeckých filosofů. Vězte, že v době působení Jeronýma Pražského je v rámci scholastické teologie (a filosofie) latentně přítomno řecké myš-

lení Platóna (Sókrata) a Aristotela. A ti jsou mrtví již bezmála 1800 let! Každopádně, učení Stanislava ze Znojma ve věci svátosti eucharistie bylo jako wyclifské napadeno cisterciákem, pražským a krakovským doktorem teologie, Janem ze Štětkna. Arcibiskup i pod tlakem papežské bully zasáhl a přikázal, aby Stanislav ze Znojma své názory opravil. Tomu nezbylo nežli uposlechnout a v únoru své názory upravil k obrazu „pravověrnému“. Jeroným zatím požádal v Praze na univerzitě o přijetí do mistrovského sboru artistické fakulty. Artistické fakulty, neboli fakulty svobodných umění, byly součástí středověkých univerzit a poskytovaly nezbytné vzdělanostní minimum na teologických, lékařských či právnických fakultách. Zatímco u sboru mistrů českého národa se dala očekávat vstřícnost, u některých mistrů zbylých tří (cizích) národů nastaly komplikace. Jeronýma předcházela pověst nekompromisního diskutéra, vášnivě-

ho disputátora i britkého a ironického vzdělance, jemuž se málokdo vyrovnal v řečnických duelech. Navíc, Jeroným byl zapáleným realistou, kdežto jeho kritici se hlásili k tzv. nominalismu. Oba směry se zle potíraly a přitom vycházely ze stejného zdroje, z řecké filosofie. Zatímco staří platonici, zvaní realisté, zastávali názor, že obecné pojmy skutečně existují nezávisle na nás, „modernější“ nominalisté aristotelici byli vůči obecným pojmům skeptičtí. Uveďme si příklad: obecným pojmem, který spojuje všechny stromy, bez ohledu na jejich druh, stáří, věk, tvar (čili tzv. akcidenty) je prostě „strom“ („stromovitost“). Zatímco budoucí soudce Jeronýmův, pařížský kancléř Jean Charlier, zvaný Gerson, by existenci objektivní, skutečně ontologické „stromovitosti“ zpochybnil, Jeroným by její existenci hájil. Nikoliv náhodou. Středověký realismus má v sobě silný moralistní náboj. Proč? Jestliže uznáme existenci obecných pojmů,

coby duchovních předobrazů konkrétních věcí (např. stromy spojuje „stromovitost“, lidi „člověkovitost“), pak musíme uznat, že v konkrétním člověku je duchovní předobraz („člověkovitost“), a tento předobraz je „internetovým“ spojením mezi člověkem a Bohem. A jste-li kněz, pak vaše hříchy (zejména ty „smrtné“) jsou „plivnutím“ přímo do „tváře Hospodinovy“. Je zřejmé, proč Jan Hus, Jakoubek ze Stříbra, Stanislav ze Znojma (tedy kněží!) a další tolik kárali nepravost kléru a hájili realistické pojetí eklesiologie a antropologie. A Jeroným Pražský, filosof a laik, svou intelektuální výzbrojí a realistickým přesvědčením poskytl zmíněným teologům „zbraně těžkého kalibru“. Výřečnost, smělost (až troufalost), přímoharost, zarputilost a schopnost smát se druhým (zejména trubcům), ale i sobě. To bylo dědictví Sokratovo! A Jeroným také jako Sokrates nakonec skončil...! Ale o tom zase příště...!
Martin Chadima

Zprávy

Mikulášská Na Prádle

V letošním roce vyšla Mikulášská v kostele sv. Jana Křtitele Na Prádle na neděli 6. prosince. Každým rokem přichází do kostela více a více návštěvníků, ale letošní Mikulášská překonala všechna očekávání. Mnozí poslouchali bohoslužbu vedenou vikářem Janem Židlickým před dveřmi kostela, protože dovnitř se již nedostali. I Mikuláš se svojí družinou si musel prorážet cestu mezi posluchači, aby mohl uvítat hlavně nedočka-

vé děti. Na Mikulášské vystoupil tradičně dětský pěvecký sbor Prázata pod vedením Mgr. Milý Pospíšilové, který zazpíval adventní písně z celého světa. Po něm proběhla Dětská mše vánoční v provedení Taneční školy Olgy Kyndlové ze Státní opery Praha. Nakonec Mikuláš, andělé a neposedný čertík rozdávali dětem dárky. Část však byla věnována i Oáze na jejich Mikulášskou besídku.

Míla Pospíšilová

Křest osmileté Nikolky Rajhelové 6. prosince v Husově sboru v Olomouci-Hodolanech. Blahopřejeme a těšíme se, že s dalšími dětmi přijmeš svátost večere Páně.

NO

Koncert „Loučení s Vánoce“ ve Zlíně

V neděli 10. 1. 2016 o svátku Křtu Páně se v evangelickém kostele ve Zlíně uskuteční koncert „Loučení s Vánoce“. Účinkuje úspěšně

vokálně-instrumentální soubor Calata z Ostravy s programem vánočních písní a koledí, a to nejen z Čech, Moravy a Slezska. Začátek v 16 h. Vstupné dobrovolné. Srdečně zveme k hojně účasti. **Zdeněk Kovalčík**

Varhanní koncert v Táboře

Srdečně zveme do Sboru Božích bojovníků v Táboře na varhanní koncert s částmi Rybovy mše vánoční. Vystoupí varhanní virtuos J. Nepilý. 27. prosince v 16.30 h. **red**

Vánoční koncert v Lounech

Zveme na tradiční vánoční koncert Ročovského pěveckého sboru, který se bude konat o 2. svátku vánočním 26. 12. od 16 h v kostele naší církve v Lounech. Vstupné dobrovolné. **red**

Modlitby za životní prostředí

Ekologická sekce České křesťanské akademie ve spolupráci s Mezinárodním ekumenickým společenstvím (IEF) se připojuje k lednovým modlitbám a připravuje „Podvečer modliteb za životní prostředí a náš vztah k němu“ s kázáním P. Mgr. Marka Váchy, PhD. Toto ekumenické setkání se uskuteční v úterý 12. ledna 2016 od 18 hodin (předpokládaný konec do 19 hodin) v přízemí kláštera Emauzy, Praha 2, Vyšehradská 49. **JNe**

Pomoc syrským křesťanům

Pomoci můžete jakoukoli částkou na účet Diakonie a misie CČSH: 0164298309/0800, variabilní číslo 222. Dotazy: Hedvika Zimmermannová, tel.: 723 255 696, e-mail: hedvika.zimmermannova@ccsh.cz. **red**

PRO DĚTI A MLÁDEŽ

DVANÁCTILETÝ JEŽÍŠ V CHRÁMĚ

Seřad'te věty příběhu (L 2,41-52) tak, jak mají jít správně za sebou. Získáte tak pořadí písmenek do tajenky.

1. Všichni, kdo ho slyšeli, byli překvapeni, jak je rozumný. (O)
2. Mysleli si, že šel napřed s ostatními poutníky, proto ho začali hledat, až když ušli den cesty. (M)
3. Oni mu ale nerozuměli. (C)
4. Stejně učinili, když bylo Ježíšovi dvanáct let. (Ě)
5. Každý rok chodívali Ježíšovi rodiče o velikonočních svátcích do Jeruzaléma. (V)
6. Po třech dnech jej našli v chrámě, jak naslouchá učitelům a dává jim otázky. (H)
7. Pak se s nimi vrátil do Nazareta a poslouchal je. (E)
8. Když všechno vykonali a vraceli se domů, zůstal chlapec v Jeruzalémě, aniž to rodiče věděli. (C)
9. Rodiče užasli a matka mu řekla: „Co jsi nám tu udělal, už několik dní tě hledáme a báli jsme se o tebe.“ (O)
10. Když ho nenašli, vrátili se do Jeruzaléma. (Ě)
11. Chlapec odpověděl: „Copak jste nevěděli, že musím být tam, kde jde o věc mého Otce?“ (T)

(Řešení z čísla 50: Neste ovoce.)

Jana Krajčířková

red

Z ekumeny

SYMPOZIUM O MISTRU JANU HUSOVI - OHLÉDNUTÍ ZA ROKEM 1999

Dne 28. července 1999 jsem obdržel pozvání podepsané Rogerem kard. Etchegarayem a biskupem Crescenziem Sepem. Jednalo se o pozvání dvou představitelů Centrálního výboru Velkého jubilea. Šlo o pozvánku na konferenci, která měla proběhnout 15. – 18. prosince 1999 na půdě Lateránské univerzity. Tématem byl M. J. Hus a jeho doba. Již z přiloženého seznamu přednášejících bylo zcela jasné, že nepůjde o reprezentační sejtí, ale o pracovní sympozium, zakončené důležitým výrokem papeže Jana Pavla II. Již skutečnost, že na začátku Velkého jubilea se začne rokovat a jednat o postavě, která se všemi historickými složitostmi a dopady zasáhla do dějin českých zemí a do pozdějšího utváření historických postojů právě pod vlivem událostí roku 1415, měla svůj nezastupitelný význam.

Již vlastní technické zabezpečení, které se obešlo bez jakýchkoliv zmatků či nedostatků, bylo dokladem, že nejde o nepřipravenou akci, ale že jde o završení jisté historické etapy, která uzavírá činnost Komise pro studium problematiky, spojené s osobností, životem a dílem M. Jana Husa při České biskupské konferenci. Je možné, že řada lidí očekávala velké politické gesto, ale o to opravdu nešlo. Sympozium svolal Centrální výbor velkého jubilea 2000 a Česká biskupská konference ve spolupráci s Akademií věd ČR a Univerzitou Karlovou. Je nutno také zmínit, že se tohoto sympozia účastnili někteří představitelé církve, ale i celá Česká biskupská konference Římskokatolické církve. Ve chvíli, kdy vstupila ve známost tato skutečnost, mnoho lidí u nás očekávalo, že dojde k historickému zlomu určitých postojů Vatikánu, ale současně zůstala nezodpovězena otázka: Nepůjde jenom o laciné gesto, které k tomu používá bilanci tisíciletí?

Věřte, že o gesto nešlo. Bylo předneseno několik desítek erudovaných přednášek s tím, že mnohdy nebylo úplně jasné, kdo přednášku pronáší, pro jasnou snahu nezůstat uzavřen v ghettu myšlení vlastní církve. Konference byla jasným vyústěním mnohaleté práce pracovníků i celé komise. Nebylo by správné vlastní konferenci nadhodnocovat. Došlo k ukončení jisté pracovní etapy, která byla zakončena, pravda, symbolicky ve Vatikánu, ale pracovní nasazení zcela určitě odpovídalo běžné vědecké práci. I když bezpochyby nad jakýmkoliv rámcem běžného sympozia vystupovaly tři skutečnosti:

- Zájem Jana Pavla II. o postavu M. Jana Husa.
- Pokus právě ze strany papežovy zhodnotit a přehodnotit staré postoje a posunout tyto postoje z roviny emocionální do roviny odborné.
- Udělení vatikánských řádů vědcům, i když tyto vědci byli členy jiných církví. Církvi, které byly Vatikánem po dlouhá léta vnímány jako heretické či schismatické.

Došlo k velikým postojovým změnám právě vatikánské kurie, ze kterých se mohou mnohdy poučit místní církve. Komunikací členů „komise“, ale i členů sympozia byly omezeny předsudky na obou stranách, a to dává naději, že se celé vědecké bádání posune a umožní společný odborný výklad nejenom postavy M. Jana Husa, nejenom husitského období, ale i období reformačního a protireformačního.

Další neobvyklou skutečností byl veliký zájem politiků a novinářů. Účast prezidenta republiky, účast ministra kultury, ale i účast senátora dr. P. Pitharta potvrdily politický význam vědeckého sympozia. Reakce některých novinářů, ať pozitivní či negativní, svědčily o tom, že skutečně problém postavy reformátora M. Jana Husa má dnes co říci nejenom svojí čistotou, ale i svým entuziasmem. Na konci dvacátého století, plného vnitřních rozporů.

Jan Hradil

EKUMENICKÉ BOHOSLUŽBY V LEDNU 2016

Přijměte pozvání na ekumenické bohoslužby, které se konají po Novém roce. V období od 1. do 10. ledna probíhá Alianční týden modliteb. Letošním tématem tohoto týdne je „Radost, kterou vám nikdo nevezme“. Průvodce najdete na webu ERC. Od 18. do 25. ledna proběhne Týden modliteb za jednotu křesťanů, jehož tématem je „Povolání hlásat mocné skutky Páně“ (1. P 2,9). Rádi bychom vás též pozvali na Ekumenickou studentskou slavnost pro studenty, pedagogy, vedení a zaměstnance teologických fakult a škol, která se koná v úterý 19. ledna 2016 od 18 hodin v kostele sv. Jana Křtitele Na Prádle na Malé Straně v Praze. Již 9. ročník tradičně pořádá CČSH ve spolupráci s ERC. Po bohoslužbě proběhne setkání s diskusí nad šálkem čaje či kávy.

SIGNÁLY NADĚJE – KONFERENCE COP 21 V PAŘÍŽI

Pařížská konference týkající se klimatických změn skončila před několika dny. Poprvé bylo globální společenství se zástupci z téměř 200 zemí schopno hovořit společným hlasem o změnách klimatu a uzavřít „Pařížskou dohodu“. Ekumenické organizace ji vnímají jako určitý signál naděje k posazení ekologické spravedlnosti (eco-justice). Dohoda uznává potřeby zasažených a ohrožených oblastí a zavazuje bohatší země, aby finančně podporovaly právě tato postižená místa. Dohoda je historicky významná tím, že skutečně formuluje radikální potřebu změny globálního hospodářství. Peter Pavlovic, tajemník Evropské křesťanské environmentální sítě (ECEN), zdůraznil, že i když dohoda je důležitá, je třeba ji vnímat jako pozvání k dalším opatřením. Církve a ekumenické organizace sehrály při konferenci důležitou roli.

Dle webů CEC a WCC připravila Martina V. Kopecká

